OKVIRNI SPORAZUM

o sveobuhvatnom partnerstvu i suradnji između Europske unije i njezinih država članica s jedne strane, i Socijalističke Republike Vijetnam s druge strane

EUROPSKA UNIJA,

dalje u tekstu „Unija”,

i

KRALJEVINA BELGIJA,

REPUBLIKA BUGARSKA,

ČEŠKA REPUBLIKA,

KRALJEVINA DANSKA,

SAVEZNA REPUBLIKA NJEMAČKA,

REPUBLIKA ESTONIJA,

IRSKA,

HELENSKA REPUBLIKA,

KRALJEVINA ŠPANJOLSKA,

FRANCUSKA REPUBLIKA,

TALIJANSKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA CIPAR,

REPUBLIKA LATVIJA,

REPUBLIKA LITVA,

VELIKO VOJVODSTVO LUKSEMBURG,

REPUBLIKA MAĐARSKA,

MALTA,

KRALJEVINA NIZOZEMSKA,

REPUBLIKA AUSTRIJA,

REPUBLIKA POLJSKA,

PORTUGALSKA REPUBLIKA,

RUMUNJSKA,

REPUBLIKA SLOVENIJA,

SLOVAČKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA FINSKA,

KRALJEVINA ŠVEDSKA,

UJEDINJENA KRALJEVINA VELIKE BRITANIJE I SJEVERNE IRSKE,

ugovorne stranke Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

dalje u tekstu „države članice”

s jedne strane, i

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA VIJETNAM,

dalje u tekstu „Vijetnam”

s druge strane,

dalje u tekstu zajedno „stranke”,

UZIMAJUĆI U OBZIR tradicionalne prijateljske veze između stranaka, te bliske povijesne, političke i gospodarske odnose koje ih povezuju,

BUDUĆI da stranke pridaju posebnu važnost sveobuhvatnoj prirodi svog međusobnog odnosa, što između ostalog pokazuje vijetnamski „Temeljni plan za odnose između Vijetnama i Europske unije do 2010. i smjernice za razdoblje do 2015.” iz 2005. i iz njega proizašle rasprave između stranaka,

BUDUĆI da stranke smatraju da ovaj Sporazum tvori dio njihovog šireg i usklađenijeg odnosa koji se temelji na sporazumima kojih stranke obje strane zajedno,

PONOVNO POTVRĐUJUĆI svoju predanost općim načelima međunarodnog prava te ciljevima i načelima Povelje Ujedinjenih naroda, te poštovanju demokratskih načela i ljudskih prava,

PONOVNO POTVRĐUJUĆI njihovo poštovanje neovisnosti, suvereniteta, teritorijalne cjelovitosti i nacionalnog jedinstva Socijalističke Republike Vijetnam,

PONOVNO POTVRĐUJUĆI svoju privrženost načelima odgovornog upravljanja i borbi protiv korupcije,

PONOVNO POTVRĐUJUĆI svoju želju da promiču gospodarski i društveni napredak svojih naroda, uzimajući u obzir zahtjeve održivog razvoja i zaštite okoliša,

UZIMAJUĆI U OBZIR da Međunarodni kazneni sud predstavlja važan razvoj za mir i međunarodnu pravdu koji za cilj ima djelotvorno procesuiranje najtežih kaznenih djela koja su važna za međunarodnu zajednicu,

BUDUĆI da stranke dijele stajalište da širenje oružja za masovno uništenje (WMD) predstavlja ozbiljnu prijetnju međunarodnoj sigurnosti, te žele pojačati svoj dijalog i suradnju u tom području. Usvajanje rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1540 konsenzusom naglašava obvezu cijele međunarodne zajednice da se bori protiv širenja oružja za masovno uništenje,

PREPOZNAJUĆI potrebu jačanja obveza vezanih uz razoružanje i neširenje u okviru međunarodnih obveza koje se primjenjuju na stranke,

IZRAŽAVAJUĆI svoju punu predanost sprječavanju i borbi protiv svih oblika terorizma u skladu s međunarodnim pravom, uključujući propise o ljudskim pravima i humanitarno pravo, i uspostavljanju djelotvorne međunarodne suradnje i djelotvornih instrumenata za njegovo iskorjenjivanje, i podsjećajući na relevantne rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a,

PREPOZNAJUĆI važnost Sporazuma o suradnji između Europske ekonomske zajednice i Indonezije, Malezije, Filipina, Singapura i Tajlanda – država članica Udruženja naroda jugoistočne Azije (ASEAN) od 7. ožujka 1980. – koji je proširen na Vijetnam 1999., kao i Sporazuma o suradnji između Europske zajednice i Socijalističke republike Vijetnam od 17. srpnja 1995.,

PREPOZNAJUĆI važnost jačanja postojećeg odnosa među strankama s ciljem naglašavanja suradnje među njima, te njihove zajedničke želje da učvrste, prodube i učine raznovrsnijima svoje odnose u područjima od zajedničkog interesa na temelju suverenosti, jednakosti, nediskriminacije i poštovanja prirodnog okruženja i obostrane koristi,

PREPOZNAJUĆI status Vijetnama kao zemlje u razvoju i vodeći računa o razinama razvijenosti stranaka,

PREPOZNAJUĆI znatnu važnost razvojne suradnje za zemlje u razvoju, posebno zemlje u razvoju s niskim i nižim srednjim prihodima, za njihov održivi gospodarski rast, održivi razvoj i pravovremeno i potpuno ostvarenje međunarodno dogovorenih razvojnih ciljeva, uključujući milenijske ciljeve razvoja Ujedinjenih naroda.

PREPOZNAJUĆI napredak koji je Vijetnam ostvario prema ispunjenju milenijskih ciljeva razvoja i provedbi njegove Strategije za društveno-gospodarski razvoj, kao i njegov trenutni stupanj razvijenosti kao zemlje u razvoju s niskim prihodima,

BUDUĆI da stranke pridaju posebnu važnost načelima i pravilima koja uređuju međunarodnu trgovinu posebno sadržanu u Sporazumu o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije (WTO) i potrebi da ih se primjenjuje na transparentan i nediskriminirajući način,

PREPOZNAJUĆI da trgovina igra važnu ulogu u razvoju i važnost povlaštenih trgovinskih programa,

IZRAŽAVAJUĆI svoju punu predanost promicanju održivog razvoja u svim njegovim dimenzijama, uključujući zaštitu okoliša i djelotvornu suradnju u borbi protiv klimatskih promjena, kao i djelotvorno promicanje i provedbu međunarodno priznatih normi rada koje su ratificirale stranke,

NAGLAŠAVAJUĆI važnost suradnje vezane uz migraciju,

POTVRĐUJUĆI svoju želju da pojačaju, u punoj sukladnosti s aktivnostima poduzetima u regionalnom okviru, suradnju između stranaka utemeljenu na zajedničkim vrijednostima i obostranim koristima,

UTVRĐUJUĆI da odredbe ovog Sporazuma koje spadaju u područje primjene dijela III., glave V. Ugovora o funkcioniranju Europske unije obvezuju Ujedinjenu Kraljevinu i Irsku kao zasebne ugovorne stranke, ili alternativno, kao dio Europske unije, u skladu s Protokolom (br. 21) o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske u pogledu područja slobode, sigurnosti i pravde koji se nalazi u prilogu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije. Isto se primjenjuje na Dansku, u skladu s Protokolom (br. 22.) o stajalištu Danske koji se nalazi u prilogu tim Ugovorima,

SPORAZUMJELI SU SE KAKO SLIJEDI:

GLAVA I.

PRIRODA I PODRUČJE PRIMJENE

Članak 1.

Opća načela

1. Stranke potvrđuju svoju predanost općim načelima međunarodnog prava kako su utvrđena u ciljevima i načelima Povelje Ujedinjenih naroda i potvrđena u Deklaraciji Opće skupštine UN-a o načelima međunarodnog prava o prijateljskim odnosima i suradnji između država u skladu s Poveljom Ujedinjenih naroda od 24. listopada 1970., te drugim odgovarajućim međunarodnim ugovorima kojima se između ostalog ističu vladavina prava i načelo *pacta sunt servanda*; te poštovanju demokratskih načela i ljudskih prava, kako je utvrđeno u Općoj deklaraciji o ljudskim pravima Opće skupštine UN-a i u drugim odgovarajućim instrumentima iz područja ljudskih prava kojih su one ugovorne stranke, kojima se podupiru unutarnje i međunarodne politike obaju stranaka i koji predstavljaju bitan element ovog Sporazuma.

2. Stranke potvrđuju svoju predanost daljnjoj suradnji prema punom ostvarivanju međunarodno dogovorenih razvojnih ciljeva, uključujući milenijske ciljeve razvoja, putem usklađivanja s postojećim multilateralnim međunarodnim obvezama koje se primjenjuju na stranke. To predstavlja bitan element ovog Sporazuma. Stranke također potvrđuju svoje obveze prema Europskom konsenzusu o razvoju iz 2005., Pariškoj deklaraciji o djelotvornosti pomoći donesenoj na Forumu na visokoj razini o djelotvornosti pomoći 2005., Akcijskom planu iz Accre dogovorenom na Trećem forumu na visokoj razini o djelotvornosti pomoći, te Središnjoj izjavi o djelotvornosti pomoći iz Hanoia, koja je dogovorena 2006. s ciljem daljnjeg poboljšanja rezultata razvojne suradnje, uključujući napredak pri otklanjanju stvaranja ovisnosti o pomoći i pri ostvarivanju predvidljivijih mehanizama pomoći.

3. Stranke potvrđuju svoju predanost promicanju održivog razvoja u svim njegovim dimenzijama, surađujući s ciljem rješavanja klimatskih promjena kao i globalizacije te doprinoseći ostvarenju međunarodno usuglašenih razvojnih ciljeva, uključujući one sadržane u milenijskim ciljevima razvoja.

4. Stranke su suglasne da će primjena svih aktivnosti suradnje u okviru ovog Sporazuma uzimati u obzir njihove pojedinačne razine razvijenosti, potrebe i kapacitet.

5. Stranke potvrđuju da trgovina igra važnu ulogu u razvoju te da povlašteni trgovinski programi pomažu promicanju razvoja zemalja u razvoju, uključujući Vijetnam.

6. Stranke su suglasne da se suradnja u okviru ovog Sporazuma odvija u skladu sa zakonima i drugim propisima svake od stranaka.

Članak 2.

Ciljevi suradnje

S ciljem jačanja svojih bilateralnih odnosa, stranke se obvezuju voditi sveobuhvatni dijalog i promicati daljnju međusobnu suradnju u svim područjima od zajedničkog interesa. Njihova će nastojanja posebno biti usmjerena na:

(a) uspostavu suradnje bilateralno i u svim odgovarajućim regionalnim i međunarodnim forumima i organizacijama;

(b) razvoj trgovine i ulaganja između stranaka na njihovu obostranu korist,

(c) uspostavu suradnje u svim trgovinskim područjima i područjima povezanim s ulaganjim koja su od zajedničkog interesa, radi olakšavanja održivih trgovačkih i ulagačkih tokova i uklanjanja prepreka za trgovinu i ulaganje, na dosljedan i komplementarni način uz poštovanje postojećih i budućih regionalnih EU-ASEAN inicijativa;

(d) rad putem razvojne suradnje prema iskorjenjivanju siromaštva, promicanju održivog razvoja, borbi protiv novonastalih izazova poput klimatskih promjena i zaraznih bolesti, produbljivanju gospodarskih reformi i integriranju u svjetsko gospodarstvo;

(e) uspostavu suradnje u području pravde i sigurnosti, uključujući vladavinu prava i pravnu suradnju, zaštitu podataka, migracije, borbu protiv organiziranog kriminala, pranja novca i nezakonitih droga;

(f) poticanje suradnje u svim područjima od zajedničkog interesa, uključujući ljudska prava; gospodarsku politiku; financijske usluge; oporezivanje; industrijsku politiku te malo i srednje poduzetništvo; informacijske i komunikacijske tehnologije; znanost i tehnologiju; energetiku; promet; urbanizam i regionalno planiranje i razvoj; turizam; obrazovanje i osposobljavanje; kulturu; klimatske promjene; okoliš i prirodne resurse; poljoprivredu; šumarstvo; stočarstvo; ribarstvo i ruralni razvoj; zdravstvo; statistiku; rad, zapošljavanje i socijalna pitanja; reformu javne uprave; udruge i nevladine organizacije (NVO-ove); sprječavanje i ublažavanje prirodnih nepogoda; ravnopravnost spolova;

(g) jačanje postojećeg i poticanje novog sudjelovanja obaju stranaka u programima subregionalne i regionalne suradnje koji su otvoreni za sudjelovanje druge stranke;

(h) uspostavu suradnje vezane uz borbu protiv širenja oružja za masovno uništenje i sredstava njihove isporuke; borbu protiv nezakonite trgovine malim i lakim oružjem u svim njegovim aspektima; uklanjanje bojnih sredstava zaostalih iz rata;

(i) uspostavu suradnje u borbi protiv terorizma;

(j) jačanje uloge i profila stranaka u regijama svake od stranaka putem različitih sredstava, uključujući kulturnu razmjenu, korištenje informacijske tehnologije i obrazovanje;

(k) promicanje razumijevanja među narodima, između ostalog putem suradnje između subjekata poput stručnih skupina, akademskog osoblja, poduzeća i medija u obliku seminara, konferencija, suradnje među mladima i drugih aktivnosti.

Članak 3.

Suradnja u regionalnim i međunarodnim organizacijama

1. Stranke razmjenjuju stajališta i surađuju u regionalnim i međunarodnim forumima i organizacijama poput Ujedinjenih naroda i agencija i tijela Ujedinjenih naroda, ASEAN-EU dijaloga, Regionalnog foruma ASEAN-a (ARF-a), Azijsko-europskog susreta (ASEM-a) i Svjetske trgovinske organizacije (WTO-a).

2. Stranke su također suglasne promicati suradnju u ovim područjima između stručnih skupina, akademskog osoblja, NVO-ova, poduzeća i medija organiziranjem seminara, konferencija, i drugih povezanih aktivnosti, pod uvjetom da je takva suradnja utemeljena na uzajamnoj suglasnosti.

Članak 4.

Regionalna i bilateralna suradnja

1. Stranke su za svako područje dijaloga i suradnje u okviru ovog Sporazuma suglasne provoditi povezane aktivnosti na bilateralnoj ili regionalnoj razini ili putem kombiniranja obaju navedenih okvira te istovremeno stavljaju odgovarajući naglaska na pitanja koja spadaju pod bilateralnu suradnju. Pri odabiru odgovarajućeg okvira, stranke će pokušati pojačati utjecaj na sve zainteresirane sudonike i pojačati njihovu uključenost, te istovremeno, na najbolji mogući način, iskorištavaju sva raspoloživa sredstava, uzimajući u obzir političku i institucionalnu izvedivost, te osiguravaju usklađenost s drugim aktivnostima koje uključuju Uniju i ASEAN. Suradnja prema potrebi može uključivati podršku integraciji i izgradnji zajednice u okviru ASEAN-u.

2. Stranke prema potrebi mogu odlučiti proširiti financijsku podršku na aktivnosti suradnje u područjima koja su obuhvaćena ovim Sporazumom ili s njim u vezi u skladu s finacijskim postupcima i sredstvima svake od njih. Ta suradnja može posebice podržati provedbu društveno-gospodarskih reformi u Vijetnamu, te može uključivati mjere izgradnje kapaciteta poput organiziranja programa osposobljavanja, radionica, seminara, razmjene stručnjaka, izrade studija i drugih aktivnosti koje su dogovorile stranke u skladu sa strategijama za razvojnu pomoć donatora.

GLAVA II.

RAZVOJNA SURADNJA

Članak 5.

Opća načela

1. Središnji cilj razvojne suradnje jest ostvariti milenijske ciljeve razvoja kao i iskorjenjivanje siromaštva, održivi razvoj te uključivanje u svjetsko gospodarstvo. Ciljevi razvojne suradnje uzimaju u obzir vijetnamske strategije i programe društveno-gospodarskog razvoja. Stranke prepoznaju da je razvojna suradnja između njih ključ za rješavanje razvojnih izazova Vijetnama.

2. Stranke su suglasne poticati aktivnosti suradnje u skladu sa svojim postupcima i sredstvima.

Članak 6.

Ciljevi suradnje

Razvojne strategije stranaka usmjerene su na, između ostalog:

(a) postizanje održivog gospodarskog rasta;

(b) promicanje ljudskog i društvenog razvoja;

(c) promicanje institucionalnih reformi i razvoja;

(d) promicanje okolišne održivosti, regeneracije i najbolje prakse, te očuvanje prirodnih resursa;

(e) sprječavanje i otklanjanje posljedica klimatskih promjena;

(f) podržavanje politika i instrumenata koji za cilj imaju postupno integriranje u svjetsko gospodarstvo i trgovinu.

Članak 7.

Oblici suradnje

1. Za svako područje suradnje u okviru ove glave, stranke su suglasne provoditi aktivnosti na bilateralnoj ili regionalnoj razini ili putem kombiniranja obaju razina, uključujući trostranu suradnju.

2. Oblici suradnje između stranaka mogu uključivati sljedeće:

(a) razvojnu i tehničku pomoć programima i projektima prema dogovoru stranaka;

(b) izgradnju kapaciteta kroz tečajeve, radionice i seminare za osposobljavanje, razmjenu stručnjaka, studije i zajedničko istraživanje među strankama;

(c) razmatranje drugih oblika razvojnog finaciranja, prema potrebi;

(d) razmjenu informacija o najboljoj praksi u pogledu djelotvornosti pomoći.

GLAVA III.

MIR I SIGURNOST

Članak 8.

Borba protiv širenja oružja za masovno uništenje i sredstava njihove isporuke

1. Stranke smatraju da širenje oružja za masovno uništenje i sredstava njihove isporuke, kako državnim tako i nedržavnim subjektima, predstavlja jednu od najozbiljnijih prijetnji međunarodnoj stabilnosti i sigurnosti, te istovremeno ponovno potvrđuju legitimna prava stranaka na istraživanje, razvoj, korištenje, trgovinu i prijenos biološke, kemijske i nuklearne tehnologije i s njom povezanih materijala za mirnodopske svrhe u skladu s ugovorima i konvencijama kojih su stranke. Stranke su stoga suglasne, putem punog poštovanja postojećih obveza svake od stranaka u okviru međunarodnih ugovora i sporazuma o razoružanju i neširenju, kao i drugih odgovarajućih međunarodnih obveza koje se primjenjuju na stranke te putem provedbe tih obveza na razini pojedinačnih država surađivati u borbi protiv širenja oružja za masovno uništenje te sredstava njihove isporuke i pružati doprinositi toj borbi. Stranke su suglasne da ova odredba predstavlja bitan element ovog Sporazuma.

2. Stranke su pored toga suglasne surađivati i doprinositi borbi protiv širenja oružja za masovno uništenje te sredstava njihove isporuke putem:

(a) poduzimanja koraka za potpisivanje, ratifikaciju svih ostalih relevantnih međunarodnih ugovora i sporazuma ili, prema potrebi, pristupanje njima te za punu provedbu svojih obveza;

(b) uspostavljanja, uz odgovarajuće uvažavanje kapaciteta pojedine stranke, djelotvornog sustava kontrola nacionalnog izvoza, kontrole izvoza i provoza robe povezane s oružjem za masovno uništenje, uključujući kontrolu krajnjeg korištenja tehnologija s dvostrukom namjernom povezanih s oružjem za masovno uništenje te sadržavajući djelotvorne sankcije za kršenje izvoznih kontrola u skladu s Rezolucijom Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1540 bez utjecaja na uobičajene i zakonite uvozne i izvozne aktivnosti te financijske transakcije.To može uključivati pružanje pomoći, uključujući izgradnju kapaciteta.

3. Stranke su suglasne voditi redovni politički dijalog kojim se prate i učvršćuju ti elementi.

Članak 9.

Suradnja u suzbijanju nezakonite trgovine malim i lakim oružjem (SALW) u svim njezinim aspektima

1. Stranke prepoznaju da nezakonita proizvodnja i prijenos malog i lakog oružja u svim njegovim aspektima te promet njime, uključujući pretjerano gomilanje, te nekontrolirano širenje i dalje predstavljaju ozbiljnu prijetnju miru i međunarodnoj sigurnosti, te istovremeno ponovno potvrđuju legitimna prava stranaka da za potrebe njihove samoobrane i sigurnosti proizvode, uvoze i posjeduju malo i lako oružje. U tom pogledu, stranke podsjećaju na odgovarajući sadržaj rezolucija Opće skupštine UN-a 64/50 i 64/51.

2. Stranke su suglasne poštovati i u potupnosti provesti svoje obveze u pogledu suzbijanja nezakonite trgovine malim i lakim oružjem u svim njezinim aspektima, u okviru postojećih međunarodnih sporazuma kojih su one ugovorne stranke i u okviru rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a, kao i svoje obveze u okviru drugih relevantnih međunarodnih instrumenata primjenjivih u ovom području, poput Akcijskog programa UN-a za sprječavanje, suzbijanje i iskorjenjivanje nezakonite trgovine malim i lakim oružjem u svim njezinim aspektima..

3. Stranke se obvezuju prema potrebi uspostaviti dijalog radi razmjene stajališta i informacija te razvoja zajedničkog razumijevanja pitanja i problema vezanih uz nezakonitu trgovinu malim i lakim oružjem te za jačanje sposobnosti stranaka za sprječavanje, suzbijanje i iskorjenjivanje takve trgovine.

Članak 10.

Suradnja u suzbijanju terorizma

Stranke ponovno potvrđuju važnost borbe protiv terorizma uz puno poštovanja prava, uključujući Povelju UN-a, propise o ljudskim pravima, propise o izbjeglicama i međunarodno humanitarno pravo. Unutar tog okvira i u skladu s Globalnom protuterorističkom strategijom UN-a, sadržanom u Rezoluciji Opće skupštine UN-a 60/288, te u zajedničkoj deklaraciji EU-ASEAN-a od 28. siječnja 2003. o suradnji u borbi protiv terorizma, stranke su suglasne pojačati suradnju u sprječavanju i suzbijanju terorizma.

Stranke to čine posebice:

(a) u okviru pune provedbe Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1373 i drugih relevantnih rezolucija UN-a, te poduzimajući korake za ratifikaciju i punu provedbu međunarodnih konvencija i instrumenata za borbu protiv i terorizma i njegovo sprječavanje;

(b) uspostavom redovnog savjetovanja o suradnji u borbi protiv i terorizma i njegovom sprječavanju u okviru Zajedničkog odbora;

(c) razmjenom informacija o terorističkim skupinama i njihovim mrežama podrške, u skladu s međunarodnim i nacionalnim pravom te u skladu s programima i instrumentima stranaka, pružajući podršku za izgradnju kapaciteta u borbi protiv terorizma i njegovom sprječavanju;

(d) razmjenom stajališta o sredstvima i metodama korištenima u borbi protiv terorizma i poticanja akata terorizma, uključujući o tehničkim područjima i osposobljavanju te razmjenu iskustava u vezi sa sprečavanjem terorizma;

(e) suradnjom s ciljem jačanja međunarodnog konsenzusa o borbi protiv terorizma i njegovog normativnog okvira te radeći prema sporazumu o Sveobuhvatnoj konvenciji o međunarodnom terorizmu što je prije moguće kako bi se nadopunili postojeći UN-ovi instrumenti za borbu protiv terorizma;

(f) promičući suradnju među državama članicama UN-a radi djelotvorne provedbe Globalne strategije UN-a za borbu protiv terorizma;

(g) razmjenom najbolje prakse u području zaštite ljudskih prava u borbi protiv terorizma.

Članak 11.

Pravna suradnja

1. Stranke su suglasne surađivati u pravnim pitanjima, jačanju vladavine prava i institucija na svim razinama u područjima pravosuđa i provedbe zakona.

2. Stranke su suglasne surađivati na jačanju pravosudnih kapaciteta i pravnog sustava u područjima poput građanskog prava, građanskog procesnog prava, kaznenog prava i kaznenog procesnog prava, kao i pokrenuti razmjenu informacija o pravnim sustavima i zakonodavstvu.

3. Stranke su suglasne surađivati u području međunarodnog kaznenog prava. Stranke smatraju da najteži zločini koji su važni za međunarodnu zajednicu ne smiju proći nekažnjeno i da se poduzimanjem mjera na odgovarajućoj razini mora osigurati djelotvoran kazneni progon.

4. Stranke smatraju da je Međunarodni kazneni sud napredna i neovisna institucija koja djeluje za potrebe međunarodnog mira i pravde. Stranke su suglasne surađivati radi jačanja pravnog okvira za sprječavanje i kažnjavanje najtežih zločina koji su važni za međunarodnu zajednicu te razmotriti mogućnost pristupanja Rimskom statutu. Stranke su suglasne da bi dijalog i suradnja u ovom pitanju bili korisni.

GLAVA IV.

SURADNJA U PODRUČJU TRGOVINE I ULAGANJA

Članak 12.

Opća načela

1. Stranke pokreću dijalog o bilateralnoj i multilaterlanoj trgovini i s trgovinom povezanim pitanjima s ciljem jačanja bilateralnih trgovinskih odnosa i unaprjeđivanja uloge multilaterlanog trgovinskog sustava.

2. Stranke se obvezuju promicati razvoj i diversifikaciju svoje uzajamne trgovinske razmjene do najviše moguće razine i na njihovu obostranu korist. Stranke se obvezuju postići poboljšane i predvidljive uvjete pristupa tržištu radeći na uklanjanju prepreka trgovini, posebno putem pravovremenog uklanjanja necarinskih prepreka i ograničenja trgovine, te poduzimajući mjere za poboljšanje transparentnosti, uvažavajući rad koji u tom području obavljaju međunarodne organizacije čiji su članovi obje stranke.

3. Prepoznajući da trgovina igra nezamjenjivu ulogu u razvoju, te da su se sustavi trgovinskih povlastica, uključujući Opći sustav povlastica (GSP), te posebni i diferencirani tretman u okviru WTO-a dokazali kao korisni za zemlje u razvoju, stranke nastoje pojačati savjetovanja o njihovoj djelotvornoj provedbi.

4. Stranke za provedbu ove glave stranke u obzir uzimaju razinu razvijenosti svake od stranaka.

5. Stranke se međusobno obavješćuju o razvoju trgovine i s trgovinom povezanih politika poput poljoprivredne politike, politike sigurnosti hrane, potrošačke politike i okolišne politike.

6. Stranke potiču dijalog i suradnju radi razvoja svojih trgovinskih i ulagačkih odnosa, uključujući rješavanje komercijalnih problema i pružanje tehničke pomoći i programa za izgradnju kapaciteta za rješavanje trgovinskih pitanja u, između ostalog, područjima navedenima u ovoj glavi.

7. S ciljem potpunog iskorištavanja svojih potencijala i korištenja njihove gospodarske komplementarnosti, stranke nastoje istražiti i tragaju za mogućnostima i rješenjima za jačanje svojih trgovačkih i ulagačkih odnosa, uključujući, prema potrebi, pregovore o slobodnoj trgovini i druge sporazume od obostranog interesa.

Članak 13.

Razvoj trgovine

1. Stranke se obvezuju razvijati, diverzificirati i povećati međusobnu trgovinu te poboljšati konkurentnost svojih proizvoda na domaćim, regionalnim i međunarodnim tržištima. Suradnja između stranaka radi ostvarenja tog cilja usmjerena je u prvom redu na jačanje izgradnje kapaciteta u područjima poput strategija razvoja trgovine, optimizacije potencijala trgovine uključujući povlastice na temelju GSP-a, konkurentnost, promicanje prijenosa tehnologija između poduzeća, transparentnost politika, zakona i propisa, informacije o tržištu, institucionalni razvoj kao i regionalno umrežavanje.

2. Stranke u punom opsegu koriste Pomoć za trgovinu i druge dodatne programe pomoći u svrhu jačanja trgovine i ulaganja među njima.

Članak 14.

Sanitarna i fitosanitarna pitanja te pitanja vezana uz dobrobit životinja

1. Stranke ponovno potvrđuju svoja postojeća prava i obveze u okviru Sporazuma WTO-a o sanitarnim i fitosanitarnim mjerama (SPS).

2. Stranke jačaju suradnju te razmjenu informacija o zakonodavnim, provedbenim, certifirajućim, inspekcijskim i nadzornim postupcima za SPS-ove u trgovini između stranaka u okviru Sporazuma WTO-a o sanitarnim i fitosanitarnim mjerama, Međunarodne konvencije za zaštitu bilja (IPCC), Međunarodnog ureda za epizootije (OIE) i CODEX Alimentariusa.

3. Stranke su pored toga suglasne surađivati vezano uz pitanja SPS-ova te promicati suradnju između stranaka u tom području, putem izgradnje kapaciteta i tehničke pomoći, koja je posebna za potrebe svake stranke i ima cilj pomoći im da se usklade s međusobnim pravnim okvirima uključujući sigurnost hrane, zdravlje biljaka i životinja te korištenje međunarodnih normi.

4. Stranke su suglasne surađivati vezano uz dobrobit životinja, prema potrebi, uključujući tehničku pomoć i izgradnju kapaciteta za razvoj normi za dobrobit životinja.

5. Stranke određuju kontaktne točke za komunikaciju o pitanjima iz ovog članka.

Članak 15.

Tehničke prepreke trgovini

1. Stranke promiču korištenje međunarodnih normi i surađuju te razmjenjuju informacije o normama, tehničkim propisima, te postupcima ocjenjivanja sukladnosti i tehničkim propisima, posebice unutar okvira Sporazuma WTO-a o tehničkim preprekama trgovini (TBT).

2. Stranke nastoje razmjenjivati informacije od ranih faza formuliranja novih propisa u području TBT-a. U tu svrhu stranke potiču sve mjere koje su usmjerene na premošćivanje praznina koje između njih postoje u području ocjenjivanja sukladnosti i standardizacije te poboljšanja usklađenosti i kompatibilnosti između pojedinačnih sustava stranaka u ovom području. Stranke su suglasne razmjenjivati stajališta o certificiranju putem treće stranke s ciljem olakšavanja trgovinskih tokova između njih te su suglasne razmotriti mogućnost primjene te opcije.

3. Suradnja vezana uz tehničke prepreke trgovini može se, između ostalog, odvijati putem dijaloga odgovarajućim kanalima, zajedničkih projekata, tehničke pomoći i programa za izgradnju kapaciteta. Stranke, prema potrebi, određuju kontaktne točke za komunikaciju o pitanjima iz ovog članka.

Članak 16.

Suradnja vezana uz carinska pitanja i olakšavanje trgovine

1. Stranke:

(a) dijele iskustvo i najbolju praksu i ispituju mogućnosti za pojednostavljivanje uvoza, izvoza i drugih carinskih postupaka;

(b) osiguravaju transparentnost carinskih propisa i propisa za olakšavanje trgovine;

(c) razvijaju suradnju vezanu uz carinska pitanja, te mehanizme za djelotvornu uzajamnu administrativnu pomoć;

(d) traže usklađivanje stajališta i zajedničke mjere u kontekstu relevantnih međunarodnih inicijativa uključujući olakšavanje trgovine.

2. Stranke će obratiti posebnu pažnju, između ostalog, na:

(a) poboljšanje sigurnosnih aspekata međunarodne trgovine;

(b) osiguranje djelotvornijeg i učinkovitijeg ostvarivanje prava intelektualnog vlasništva od strane carinskih službi;

(c) osiguranje uravnoteženog pristupa između olakšavanja trgovine i borbe protiv prijevara i nepravilnosti.

3. Ne dovodeći u pitanje druge oblike suradnje koji su predviđeni prema ovom Sporazumu, stranke navode svoj interes da u budućnosti razmotre sklapanje protokolâ o carinskoj suradnji i uzajamnoj administrativnoj pomoći, unutar institucionalnog okvira utvrđenog u ovom Sporazumu.

4. Stranke nastoje aktivirati sredstva za tehničku pomoći radi pružanja podrške provedbi suradnje u carinskim pitanjima i provedbi propisa za olakšavanje trgovine u skladu prema oviom Sporazumu.

Članak 17.

Ulaganje

Stranke potiču veća ulaganja putem razvoja privlačnog i stabilnog okružja za ulaganja putem konzistentnog dijaloga s ciljem jačanja razumijevanja i suradnje u pitanjima ulaganja, pronalaženja administrativnih mehanizama za olakšavanje protoka ulaganja te promicanja stabilnih, transparentnih, otvorenih pravila i jednakih uvjeta tržišnog natjecanja za ulagače stranaka.

Članak 18.

Politika tržišnog natjecanja

1. Stranke moraju imati zakone i propise o tržišnom natjecanju te tijela za njihovu provedbu. One će te propise primjenjivati na djelotvoran, nediskriminirajući i transparentan način kako bi povećale pravnu sigurnost na područjima svake od njih.

2. U tu svrhu stranke sudjeluju u aktivnostima izgradnje kapaciteta i drugim aktivnostima suradnje u razvoju i provedbi zakona i propisa o tržišnom natjecanju ukoliko su financijska sredstava za takve aktivnosti dostupna u okviru instrumenata i programa suradnje stranaka.

Članak 19.

Usluge

Stranke uspostavljaju stalni dijalog, posebno s ciljem pronalaženja najbolje prakse za razmjenu informacija zakonodavnim okvirima svake od stranaka, promičući međusobni pristup tržištu, uključujući elektroničku trgovinu, promičući pristup izvorima kapitala i tehnologije te promičući trgovinu uslugama između obaju regija i na tržištima trećih zemalja.

Članak 20.

Zaštita prava intelektualnog vlasništva

1. Stranke ponovno potvrđuju veliku važnost koju pridaju zaštiti prava intelektualnog vlasništva (IPR) i punoj provedbi međunarodnih obveza o zaštiti prava intelektualnog vlasništva, s ciljem osiguranja odgovarajuće i djelotvorne zaštite takvih prava, u skladu s odgovarajućim međunarodnim normama/sporazumima, poput Sporazuma o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva (TRIPS) i Međunarodne konvencije o zaštiti novih sorti biljaka (UPOV), uključujući djelotvorna sredstva provedbe.

2. Stranke su suglasne pojačati suradnju pri zaštiti i provedbi prava intelektualnog vlasništva, uključujući odgovarajuća sredstva za olakšavanje zaštite i registracije oznaka zemljopisnog podrijetla druge stranke na državnim područjima svake od stranaka, vodeći računa o međunarodnim pravilima, praksi i razvojima događanja u tom području te kapacitetima stranaka.

3. Suradnja se provodi u oblicima koje su dogovorile stranke, uključujući razmjenu informacija i iskustava u pitanjima poput prakse, promicanja, širenja, modernizacije, upravljanja, usklađivanja, zaštite, provedbe i djelotvorne primjene prava intelektualnog vlasništva, sprječavanja zlouporabe takvih prava, te borbe protiv krivotvorenja i piratstva, uključujući uspostavu i jačanje organizacija za nadzor i zaštitu takvih prava.

Članak 21.

Pojačano sudjelovanje gospodarskih subjekata

1. Stranke potiču i olakšavaju djelovanje trgovačkih i industrijskih komora te suradnju među profesionalnim udruženjima stranaka s ciljem promicanja trgovine i ulaganja u područjima od interesa za obje stranke.

2. Stranke potiču dijalog između svojih zakonodavnih tijela i subjekata iz privatnog sektora s ciljem vođenja rasprave o najnovijim razvojima događanja u trgovinskom i ulagačkom okruženju, istraživanja razvojnih potreba privatnog sektora i razmjene stajališta o političkim okvirima za jačanje konkurentnosti poduzeća.

Članak 22.

Savjetovanje

S ciljem osiguravanja sigurnosti i predvidljivosti u njihovim bilateralnim trgovinskim odnosima, stranke su suglasne provesti međusobno savjetovanje u žurnom postupku i čim je prije moguće, na zahtjev stranke, o svim spornim pitanjima koja se mogu pojaviti u vezi s trgovinom ili pitanjima povezanima s trgovinom u okviru ove glave.

GLAVA V.

PRAVOSUDNA SURADNJA

Članak 23.

Borba protiv organiziranog kriminala

Stranke su suglasne surađivati u području borbe protiv organiziranog, gospodarskog i financijskog kriminala i korupcije. Takva suradnja posebno ima cilj provoditi i promicati odgovarajuće međunarodne norme i instrumente, poput Konvencije UN-a o transnacionalnom organiziranom kriminalu i njenih dodatnih protokola i Konvencije UN-a protiv korupcije, prema potrebi.

Članak 24.

Suradnja u borbi protiv pranja novca i finaciranja terorizma

1. Stranke su suglasne o tome da je potrebno zajednički raditi kako bi se spriječio rizik zloporabe njihovih financijskih te kako bi se spriječilo pranje prihoda ostvarenih svim vrstama teških kriminalnih aktivnosti, kao što preporučuje Radna skupina za financijske aktivnosti (FATF).

2. Obje stranke su suglasne promicati osposobljavanje i tehničku pomoć usmjerenu na razvoj i primjenu propisa i učinkovito funkcioniranje mehanizama za borbu protiv pranja novca i finaciranja terorizma. Suradnja posebno omogućuje razmjenu relevantnih informacija između nadležnih tijela stranaka u okviru zakonodavstava svake od njih na temelju odgovarajućih standarda za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma koji su jednaki onima koje su usvojile stranke i međunarodna tijela aktivna u tom području, kao što je Radna skupina za financijske aktivnosti (FATF).

Članak 25.

Suradnja u borbi protiv nezakonitih droga

1. Stranke surađuju kako bi osigurale sveobuhvatan i uravnotežen pristup putem djelotvornog djelovanja i usklađivanje među nadležnim tijelima, uključujući ona koja su nadležna za provedbu zakona, carinskog, zdravstvenog, pravosudnog sektora i sektora unutarnjih poslova te drugih odgovarajućih sektora s ciljem smanjenja ponude (uključujući nezakoniti uzgoj opijumskih makova i proizvodnju sintetičke droge) te trgovine ili potražnje za nezakonitim drogama i njihovog ujecaja na korisnike droga i društvo u cjelini te ostvarivanja djelotvornije nadzora prekursora za droge.

2. Stranke usuglašavaju načine suradnje radi ostvarivanja tih ciljeva. Djelovanja se temelje na zajednički usuglašenim načelima u skladu s odgovarajućim međunarodnim konvencijama kojih su stranke, Političkom deklaracijom i Deklaracijom o vodećim načelima za smanjenje potražnje za drogama, te Mjerama za jačanje međunarodne suradnje za borbu protiv svjetskog problema droge, donesenih na Dvadesetom izvanrednom zasjedanju Opće skupštine Ujedinjenih naroda o drogama u lipnju 1998.; te Političkom deklaracijom i Akcijskim planom usvojenima na 52. sjednici Komisije UN-a za opojne droge u ožujku 2009.

3. Suradnja među strankama obuhvaća tehničku i administrativnu pomoć posebice u sljedećim područjima: formuliranju nacionalnog zakonodavstva i politika; uspostavi nacionalnih institucija i informacijskih te nadzornih centara; obuci osoblja; istraživanjima vezanima uz drogu; naporima za smanjenje potražnje i štetnog učinka droga; pravosudnoj i policijskoj suradnji; te djelotvornom nadzoru prekursora u vezi s nezakonitom proizvodnjom opojnih droga i psihotropnih tvari. Stranke mogu sporazumno uključiti druga područja.

Članak 26.

Zaštita osobnih podataka

1. Stranke su suglasne surađivati kako bi poboljšale razinu zaštite osobnih podataka u skladu s najvišim međunarodnim normama, kao što su, između ostalog, one koje su sadržane u međunarodnim instrumentima u onoj mjeri u kojoj se one primjenjuju na stranke.

2. Suradnja u području zaštite osobnih podataka može, između ostalog, uključivati tehničku pomoć u obliku razmjene podataka i stručnog znanja.

GLAVA VI.

DRUŠTVENOGOSPODARSKI RAZVOJ I DRUGA PODRUČJA SURADNJE

Članak 27.

Suradnja vezana uz migracije

1. Stranke ponovno potvrđuju važnost zajedničkog upravljanja migracijskim tokovima između svojih područja. S ciljem jačanja suradnje, stranke uspostavljaju sveobuhvatni dijalog o svim pitanjima koja su povezana s migracijama. Pitanja migracija uključuju se u nacionalne strategije za gospodarski i društveni razvoj zemalja iz kojih migranti potječu, kroz koje prolaze i koje su njihovo odredište.

2. Suradnja između stranaka temelji se na ocjeni posebnih potreba koja se provodi u međusobnom savjetovanju između stranaka i u skladu s odgovarajućim zakonodavstvom Unije i nacionalnim zakonodavstvom koje je na snazi. Suradnja će biti usmjerena, između ostalog, na:

(a) rješavanje osnovnih uzroka migracije,

(b) sudjelovanje u sveobuhvatnom dijalogu o zakonitoj migraciji, s ciljem, prema međusobnom dogovoru, uspostave mehanizama za promicanje zakonitih mogućnosti migracije;

(c) razmjenu iskustava i prakse u pogledu pridržavanja i provedbe odredba Konvencije o statusu izbjeglica, koja je potpisana 28.srpnja 1951. i njezinog Protokola, potpisanog 31. siječnja 1967. i provedbe tih odredaba, osobito načela zabrane vraćanja i načela dobrovoljnog povratka;

(d) pravila prihvata, te prava i status primljenih osoba, pravedno postupanje i integraciju nedržavljana koji zakonito borave, obrazovanje i osposobljavanje te mjere protiv rasizma i ksenofobije;

(e) uspostavu djelotvorne i preventivne politike protiv nezakonite imigracije, krijumčarenja migranata te trgovine ljudima, uključujući načine za sprječavanje mreža krijumčara i trgovaca ljudima te zaštitu žrtava takvih aktivnosti;

(f) povratak osoba koje nezakonito borave pod humanim i dostojanstvenim uvjetima, uključujući promicanje njihovog dobrovoljnog povratka te ponovnog prihvata takvih osoba u skladu sa stavkom 3.;

(g) pitanja prepoznata kao ona od obostranog interesa u području viza i sigurnosti putnih isprava;

(h) pitanja prepoznata kao ona od obostranog interesa u području nadzora granica;

(i) izgradnju tehničkih i ljudskih kapaciteta.

3. U okviru suradnje vezane uz sprječavanje i kontrolu nezakonite imigracije i ne dovodeći u pitanje potrebu zaštite žrtava trgovine ljudima, stranke su pored toga suglasne da:

(a) jednom kada nadležna tijela Vijetnama utvrde da osoba koju treba ponovno prihvatiti ima vijetnamsko državljanstvo u skladu s nacionalnim zakonodavstvom ili odgovarajućim postojećim sporazumima, Vijetnam ponovno prihvaća svakog svog državljanina koji nezakonito boravi na državnom području države članice, na zahtjev nadležnih tijela potonje i bez nepotrebnog odlaganja;

(b) jednom kada nadležna tijela države članice utvrde državljanstvo osobe koju treba ponovno prihvatiti u skladu s nacionalnim zakonodavstvom ili odgovarajućim postojećim sporazumima, svaka država članica ponovno prihvaća svakog svog državljanina koji nezakonito boravi na državnom području Vijetnama, na zahtjev nadležnih tijela potonjeg i bez nepotrebnog odlaganja.

Stranke svojim državljanima osiguravaju za te potrebe odgovarajuće identifikacijske. Kada osoba koju treba ponovno prihvatiti ne posjeduje nikakve isprave ili druge dokaze državljanstva, nadležna tijela predmetne države članice ili Vijetnama, na zahtjev Vijetnama ili predmetne države članice, dogovaraju razgovor s osobom radi utvrđivanja državljanstva.

4. Stranke će, u skladu sa zakonima i postupcima svake od njih, pojačati svoju suradnju vezano uz pitanja ponovnog prihvata, s ciljem, na zahtjev jedne od stranaka, te prema međusobnom dogovoru, da se u pregovorima dogovori sporazum između EU-a i Vijetnama o ponovnom prihvatu državljana svake od stranaka.

Članak 28.

Obrazovanje i osposobljavanje

1. Stranke su suglasne promicati suradnju vezano uz obrazovanje i osposobljavanje kojom se na odgovarajući način poštuje njihovu raznovrsnost radi povećanja uzajamnog razumijevanja i podizanja svijesti o mogućnostima obrazovanja u EU-u i Vijetnamu.

2. Pored navedenog stranke stavljaju naglasak na donošenje mjera osmišljenih za jačanje veza između svojih ustanova za visoko obrazovanje i specijaliziranih agencija te promicanje razmjene informacija, znanja, studenata, stručnjaka i tehničkih resursa, koristeći mogućnosti koje nude programi Unije u jugoistočnoj Aziji u području obrazovanja i osposobljavanja kao i iskustva koje su obje stranke stekle u ovom području.

3. Obje stranke su suglasne promicati provedbu odgovarajućih programa visokog obrazovanja poput programa Erasmus Mundus i programa za osposobljavanje konferencijskih prevoditelja te poticati obrazovne ustanove u EU-u i Vijetnamu na suradnju u zajedničkim programima studija i istraživačkim programima s ciljem poticanja akademske suradnje i mobilnosti.

4. Pored toga stranke su suglasne započeti dijalog o pitanjima od obostranog interesa vezano uz modernizaciju visokog obrazovanja te sustav tehničkog i stručnog osposobljavanja, koji bi posebno mogao uključivati mjere za tehničku pomoć usmjerene na, između ostalog, poboljšanje kvalifikacijskog okvira i osiguranja kvalitete.

Članak 29.

Zdravlje

1. Stranke su suglasne surađivati u zdravstvenom sektoru radi poboljšanja zdravstvenih uvjeta i socijalne skrbi, posebice jačanju zdravstvenog sustava, uključujući zdravstvenu zaštitu i zdravstveno osiguranje.

2. Suradnja se uglavnom provodi putem:

(a) programa usmjerenih na jačanje zdravstvenog sektora, uključujući poboljšanje zdravstvenih sustava, zdravstvenih usluga i zdravstvenih uvjeta kao i socijalne skrbi;

(b) zajedničkih aktivnosti vezanih uz epidemiologiju, uključujući suradnju vezanu uz rano sprječavanje i nadzor nad epidemijama poput ptičje i pandemijske gripe i drugih ozbiljnijih zaraznih bolesti;

(c) međunarodnih sporazuma o zdravlju, posebice Okvirne konvencije za nadzora nad duhanom i Međunarodnih zdravstvenih propisa;

(d) normi sigurnosti hrane, uključujući mrežu automatske kontrole za uvoz hrane, kako je obuhvaćena člankom 14.;

(e) razmjene informacija, iskustva o politici i propisima u vezi s farmaceutskom i medicinskom opremom, prema međusobnom dogovoru;

(f) sprječavanja i nadzora nezaraznih bolesti kroz razmjenu informacija i dobre prakse, promicanje zdravog načina života, obrade čimbenika koji su najvažniji za zdravlje te praćenja i liječenja navedenih bolesti.

3. Stranke prepoznaju važnost daljnje modernizacije zdravstvenog sektora i suglasne su jačati izgradnju kapaciteta i tehničke pomoći u zdravstvenom sektoru.

Članak 30.

Okoliš i prirodni resursi

1. Stranke su suglasne o tome da je potrebno očuvati prirodne resurse i biološku raznolikost te na održiv način upravljati njima što predstavlja temelj za razvoj sadašnjih i budućih generacija.

2. Stranke su suglasne da suradnja u tom području promiče očuvanje i unaprjeđenje okoliša u provođenju održivog razvoja. Ishod Svjetskog sastanka na vrhu o održivom razvoju uzima se u obzir u svim aktivnostima koje stranke poduzimaju u okviru ovog Sporazuma.

3. Stranke su suglasne surađivati radi jačanja međusobne podrške trgovinskim i okolišnim politikama, te uključivanja okolišnih razmatranja u sva područja suradnje.

4. Stranke se obvezuju nastaviti i jačati svoju suradnju, posebno u pogledu:

(a) promicanja aktivnog sudjelovanja stranaka u provedbi multilateralnih sporazuma o okolišu kojih su stranke, uključujući Baselsku konvenciju, Stockholmsku konvenciju i Rotterdamsku konvenciju;

(b) promicanja svijesti o okolišu i jačanja lokalnog sudjelovanja, uključujući sudjelovanje autohtonih i lokalnih zajednica nastojanjima u zaštiti okoliša i nastojanjima vezanima uz održivi razvoj;

(c) promicanja i primjene okolišnih tehnologija, proizvoda i usluga, uključujući kroz korištenje zakonskih i tržišno utemeljenih instrumenata;

(d) sprječavanja nezakonitog prekograničnog kretanja otpada, uključujući opasni otpad i tvari koje oštećuju ozonski omotač;

(e) poboljšanja kvalitete zraka, okolišno ispravnog upravljanja otpadom, sigurnosti kemikalija, održivo upravljanje vodnim resursima i promicanja održive potrošnje i proizvodnje;

(f) održivog razvoja i zaštita šuma, uključujući promicanje održivog upravljanja šumama, certificiranje šuma, mjera za borbu protiv nezakonite sječe šuma i s njom povezane trgovine, te uključivanja razvoja šumarstva u razvoj lokalnih zajednica;

(g) djelotvornog upravljanja nacionalnim parkovima te priznavanja i očuvanja područja biološke raznovrsnosti i osjetljivih ekosustava, uzimajući u obzir lokalne i autohtone zajednice koje žive na tim područjima ili u njihovoj blizini;

(h) zaštite i očuvanja obalnog i morskog okoliša te promicanje učinkovitog upravljanja morskim resursima s ciljem ostvarivanja održivog morskog razvoja;

(i) zaštite tla i očuvanja funkcija tla i održivog upravljanja zemljištem;

(j) jačanja kapaciteta upravljanja zemljištem, transparentne zemljišne ekonomije i nesmetanog funkcioniranja tržišta nekretnina na temelju načela održivog upravljanja zemljištem i jednakih prava za dionike, radi osiguravanja kako djelotvornog korištenja tako i zaštite okoliša za održivi razvoj.

5. S tim ciljem, stranke ciljaju na jačanje suradnje kroz bilateralne i multilateralne okvire, uključujući programe tehničke pomoći s ciljem promicanja razvoja, prijenosa i korištenja tehnologija koje su manje štetne za okoliš, te partnerskih inicijativa i sporazuma utemeljenih na načelu uzajamne koristi za rano ostvarivanje milenijskih ciljeva razvoja.

Članak 31.

Suradnja vezana uz klimatske promjene

1. Stranke su suglasne surađivati radi ubrzanja borbe protiv klimatskih promjena i njihovog utjecanja na uništenje okoliša i siromaštvo, radi promicanja politika za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbe negativnim učincima klimatskih promjena, posebno povećanju razine mora, te radi usmjeravanja svojig gospodarstava prema održivom rastu kojim se proizvode niske emisije ugljičnog dioksida.

2. Ciljevi takve suradnje su:

(a) borba protiv klimatskih promjena, s konačnim ciljem prijelaza na gospodarstva s niskim emisijama ugljičnog dioksida koja su sigurna i održiva, kroz konkretne mjere ublažavanja u skladu s načelima Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (UNFCCC);

(b) poboljšanje energetske učinkovitosti njihovih gospodarstva, promicanjem energetske učinkovitosti, pohranjivanja energije, te korištenja sigurne i održive obnovljive energije, te prelazak na proizvodnju koja je manje štetna za klimu i koja doprinosi stvaranju temelja za revolucije zelene energije;

(c) promicanje uzoraka održive potrošnje i proizvodnje (SPC) u svojim gospodarstvima, doprinoseći smanjenju pritisaka na ekosustave, uključujući tla i klimu;

(d) prilagodbu neizbježnom i negativnom utjecaju klimatskih promjena, uključujući integriranje mjera za prilagodbu u strategije i planove za rast i razvoj u svim područjima i na svim razinama.

3. Kako bi ostvarile ciljeve navedene u stavku 2., stranke:

(a) jačaju dijalog o politikama i suradnji na tehničkoj razini;

(b) promiču suradnju vezano uz aktivnosti istraživanja i razvoja i tehnologije s niskim emisijama;

(c) jačaju suradnju vezano uz odgovarajuća nacionalna djelovanja za ublažavanje štete, planove za razvoj gospodarstava s niskim emisijama ugljičnog dioksida, nacionalne programe za prilagodbu klimatskim promjenama i smanjenje rizika od nepogoda;

(d) potiču izgradnju kapaciteta i jačaju institucije za rješavanje izazova klimatskih promjena;

(e) promiču podizanje svijesti, posebno za najosjetljivije populacije i one koje žive na osjetljivim područjima, te olakšavaju sudjelovanje lokalnih zajednica u odgovoru na klimatske promjene.

Članak 32.

Poljoprivreda, šumarstvo, stočarstvo, ribarstvo i ruralni razvoj

1. Stranke su suglasne poticati suradnju, uključujući putem pojačanog dijaloga i razmjene iskustava, u poljoprivredi, šumarstvu, stočarstvu, ribarstvu i ruralnom razvoju, posebice u sljedećim područjima:

(a) poljoprivrednoj politici te međunarodnoj poljoprivrednoj perspektivi općenito;

(b) olakšavanju trgovine biljkama i životinjama te njihovim proizvodima između stranaka, te tržišnom razvoju i promidžbi;

(c) razvojnoj politici u ruralnim područjima;

(d) politici kvalitete za biljke, životinje i vodene proizvode, te posebice za zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla i ekološku proizvodnju; stavljanju na tržište kvalitetnih proizvoda, posebno ekoloških i proizvoda s oznakom zemljopisnog podrijetla (označavanje, certificiranje i nadzor);

(e) dobrobiti životinja;

(f) razvoju održive poljoprivrede i poljoprivrede koja je manje štetna za okoliš, te prijenosu biotehnologija;

(g) podržavanju održive i odgovorne dugoročne politike pomorstva i ribarstva uključujući očuvanje obalnih i morskih resursa te upravljanje njima;

(h) promicanju napora za sprječavanje i borbu protiv nezakonite, neprijavljene i neregulirane ribolovne prakse te nezakonite sječe drva i trgovine šumskim proizvodima kroz Provedbu zakona, upravljanje i trgovinu u području šuma (FLEGT) i Sporazum o dobrovoljnom partnerstvu (VPA);

(i) istraživanju nasljednosti, odabiru životinjskih i biljnih sorti, uključujući poboljšanje kvalitete stočnog fonda i istraživanje o stočnoj hrani i prehrani za kopnene i vodene životinje;

(j) ublažavanju negativnih učinaka klimatskih promjena na poljoprivrednu proizvodnju i smanjivanju siromaštva u udaljenim i ruralnim područjima;

(k) podržavanju i promicanju održivog upravljanja šumama, uključujući prilagodbu klimatskim promjenama i ublažavanje negativnih učinaka.

2. Stranke su suglasne ispitati mogućnosti za pružanje tehničke pomoći u proizvodnji bilja i životinja, uključujući, ali ne i ograničavajući se na, poboljšanje produktivnosti biljaka i životinja te kvalitetu njihovih proizvoda, te su i pored toga suglasne razmotriti programe za izgradnju kapaciteta usmjerene na izgradnju upravljačkih sposobnosti u ovom području.

Članak 33.

Suradnja vezana uz ravnopravnost spolova

1. Stranke surađuju na jačanju politika i programa za ravnopravnost spolova, te izgradnji institucionalnih i administrativnih kapaciteta te podržavanju provedbe nacionalnih strategija za ravnopravnost spolova, uključujući prava žena i osnaživanje žena, radi osiguravanja jednake zastupljenosti žena i muškaraca u svim sektorima gospodarskog, kulturnog, političkog i društvenog života. Posebice, suradnja je usmjerena na poboljšanje pristupa žena resursima potrebnima za potpuno ostvarivanje njihovih temeljnih prava.

2. Stranke promiču stvaranje odgovarajućeg okvira kako bi:

(a) osigurale da rodna pitanja budu na odgovarajući način uključena u sve razvojne strategije, politike i programe;

(b) razmjenjivale iskustva i modele za promicanje ravnopravnosti spolova te promicale donošenja pozitivnih mjera koje idu u prilog ženama.

Članak 34.

Suradnja vezana uz uklanjanje bojnih sredstava zaostalih iz rata

Stranke prepoznaju važnost suradnje u raščišćavanju mina, bombi i drugih neeksplodiranih eksplozivnih sredstava i poštovanju međunarodnih sporazuma kojih su stranke, uzimajući u obzir druge odgovarajuće međunarodne instrumente. Stranke su stoga suglasne surađivati kroz:

(a) dijeljenje iskustava i dijalog, jačanje kapaciteta upravljanja, osposobljavanje stručnjaka, istraživača, te specijaliziranih stručnjaka, uključujući pomoć pri izgradnji kapaciteta u skladu s domaćim postupcima za rješavanje gore navedenih pitanja;

(b) komunikaciju i obrazovanje vezano uz sprječavanje nesreća uzrokovanih bombama i minama, rehabilitaciju i reintegraciju žrtava bombi i mina u zajednicu.

Članak 35.

Suradnja vezana uz ljudska prava

1. Stranke su suglasne surađivati u promicanju i zaštiti ljudskih prava, uključujući u pogledu provedbe međunarodnih instrumenata o ljudskim pravima kojih su stranke.

U tu svrhu osigurava se tehnička pomoć.

2. Takva suradnja može obuhvaćati:

(a) promicanje ljudskih prava i obrazovanje o ljudskim pravima;

(b) jačanje institucija za ljudska prava;

(c) jačanje postojećeg dijaloga u području ljudskih prava;

(d) jačanje suradnje unutar institucija za ljudska prava Ujedinjenih naroda.

Članak 36.

Reforma javne uprave

Stranke su, na temelju ocjene posebnih potreba koja je provedena kroz međusobno savjetovanje, suglasne surađivati radi restrukturiranja i poboljšanja djelotvornosti javne uprave, između ostalog, putem:

(a) poboljšanja organizacijske učinkovitosti, uključujući decentralizaciju;

(b) povećanja djelotvornosti institucija u pružanju usluga;

(c) poboljšanja upravljanja javnim financijama i odgovornosti za učinjeno u skladu sa zakonima i propisima svake od stranaka;

(d) poboljšanja pravnog i institucionalnog okvira;

(e) izgradnje kapaciteta za oblikovanje i provedbu politika (pružanje javnih usluga, izradu i provedbu proračuna, borba protiv korupcije);

(f) jačanja kapaciteta mehanizama i agencija zaduženih za kazneni progon;

(g) reformiranja javnih službi, agencija i upravnih postupaka;

(h) izgradnje kapaciteta za modernizaciju javne uprave.

Članak 37.

Udruge i nevladine organizacije

1. Stranke prepoznaju ulogu i potencijalni doprinos udruga i NVO-a, uključujući društvene partnere, u procesu suradnje u okviru ovog Sporazuma.

2. U skladu s demokratskim načelima te pravnim i upravnim odredbama svake stranke, organizirane udruge i NVO-ovi mogu:

(a) sudjelovati u postupku definiranja politika;

(b) biti obaviješteni i sudjelovati u savjetovanjima o strategijama za razvoj i suradnju te sektorskim politikama, posebice u područjima koja se na njih odnose, uključujući sve faze razvojnog procesa;

(c) dobiti financijska sredstva, u onoj mjeri u kojoj to dozvoljavaju unutarnji propisi svake stranke, te podršku za izgradnju kapaciteta u kritičnim područjima;

(d) sudjelovati u provedbi programa suradnje u područjima koja ih se tiču.

Članak 38.

Kultura

1. Stranke su suglasne promicati višeobraznu kulturnu suradnju kojom se na odgovarajući način poštuje njihova raznovrsnost radi povećanja uzajamnog razumijevanja i znanja o njihovim kulturama.

2. Stranke nastoje poduzeti odgovarajuće mjere kako bi promicale kulturne razmjene i provodile zajedničke inicijative u različitim kulturnim područjima, uključujući suradnju na očuvanju baštine uz poštovanje kulturne raznovrsnosti. U tom pogledu, stranke su suglasne nastaviti suradnju unutar okvira Azijsko-europskog susreta (ASEM-a) podržavajući aktivnosti Azijsko-europske zaklade (ASEF-a). U tu svrhu stranke podržavaju i promiču aktivnosti dugoročnog partnerstva i suradnje između njihovih institucija zaduženih za kulturu.

3. Stranke su suglasne surađivati i savjetovati se u okviru odgovarajućih međunarodnih foruma ili organizacija, poput UNESCO-a, radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva i promicanja kulturne raznovrsnosti kao i zaštite kulturne baštine. U tom pogledu stranke su suglasne promicati ratifikaciju Konvencije UNESCO-a o zaštiti i promicanju raznolikosti kulturnih izričaja donesenu 20. listopada 2005. i jačati suradnju u provedbi te Konvencije, stavljajući naglasak na dijalog o politikama, uključivanju kulture u održivi razvoj i smanjenje siromaštva, s ciljem promicanja stvaranja dinamičnog kulturnog sektora putem olakšavanja razvoja kulturnih industrija. Stranke nastavljaju ulagati napore za poticanje drugih država na ratifikaciju te Konvencije.

Članak 39.

Znanstvena i tehnološka suradnja

1. Stranke su suglasne jačati znanstvenu i tehnološku suradnju u područjima od obostranog interesa, uključujući industriju, energetiku, promet, okoliš, posebice klimatske promjene i upravljanje prirodnim resursima (npr. ribarstvo, šumarstvo i ruralni razvoj), poljoprivredu, sigurnost hrane, biotehnologiju, te zdravlje ljudi i životinja, vodeći računa o svojim politikama i programima suradnje.

2. Ciljevi takve suradnje, između ostalog, su:

(a) poticanje razmjene znanstvenih i tehnoloških informacija i znanja, uključujući o provedbi politika i programa;

(b) promicanje trajnih odnosa i istraživačkih partnerstava između znanstvenih zajednica, istraživačkih centara, sveučilišta i industrije u strankama;

(c) poticanje osposobljavanja ljudskih resursa u području znanosti i tehnologije;

(d) jačanje primjene znanstvenog i tehnološkog istraživanja za promicanje održivog razvoja i poboljšanje kvalitete života.

3. Suradnja može imati sljedeće oblike:

(a) zajednički projekti i programi istraživanja i razvoja;

(b) razmjena informacija, znanja i iskustva putem zajedničke organizacije znanstvenih seminara i radionica, sastanaka, simpozija i konferencija;

(c) osposobljavanje i razmjena znanstvenika, mlađih istraživača putem programa za međunarodnu mobilnost i programa razmjene, osiguravajući maksimalno širenje rezultata istraživanja, učenja i najbolje prakse;

(d) druge oblike prema međusobnom dogovoru stranaka.

4. Stranke potiču sudjelovanje svojih ustanova visokog obrazovanja, istraživačkih centara i proizvodnih sektora uključujući malo i srednje poduzetništvo u toj suradnji. Te aktivnosti suradnje trebale bi se temeljiti na načelima reciprociteta, pravednog postupanja i uzajamne koristi te osigurati odgovarajuću zaštitu intelektualnog vlasništva.

5. Poseban prioritet u suradnji imaju, između ostalog, sljedeća područja:

(a) promicanje i olakšavanje pristupa određenim istraživačkim ustanovama za razmjenu i osposobljavanje istraživača;

(b) poticanje uključivanja istraživanja i razvoja u ulaganja i službene programe/projekte za razvojnu pomoć.

6. Stranke ulažu napore za osiguravanje financijskih sredstava radi podrške provedbi aktivnosti znanstvene i tehnološke suradnje u skladu s ovim Sporazumom i u okviru svojih mogućnosti.

7. Stranke su suglasne poduzeti sve napore za povećanje svijesti javnosti o mogućnostima koje nude njihovi programi za znanstvenu i tehnološku suradnju.

Članak 40.

Suradnja vezana uz informacijsku i komunikacijsku tehnologiju

1. Prepoznajući da su informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT) ključni elementi suvremenog života i da su od iznimne važnosti za gospodarski i društveni razvoj, stranke su suglasne razmjenjivati stajališta o svojim politikama u tom području s ciljem promicanja gospodarskog i društvenog razvoja.

2. Suradnja na ovom području usmjerena je, između ostalog, na:

(a) olakšavanje dijaloga o različitim aspektima razvoja IKT-a;

(b) izgradnju kapaciteta IKT-a uključujući razvoj ljudskih resursa;

(c) međupovezanost i interoperabilnost stranaka i južnoazijskih mreža i usluga;

(d) standardizaciju i širenje novih IKT-a;

(e) promicanje suradnje vezane uz istraživanje i razvoj među strankama u području IKT-a;

(f) sigurnosna pitanja/aspekte IKT-a kao i borbu protiv mrežnog kriminala;

(g) ocjenjivanje sukladnosti telekomunikacija, uključujući radio opremu;

(h) suradnju i dijeljenje iskustava i najbolje prakse o uvođenju informacijske tehnologije u cijelo društvo i javnu upravu;

(i) olakšavanje suradnje između njihovih odgovarajućih ustanova i agenata u područjima audiovizualnog sektora i medija;

(j) poticanje daljnje suradnje između poduzeća stranaka koja se bave IKT-om uključujući prijenos tehnologije.

Članak 41.

Promet

1. Stranke su suglasne pojačati suradnju u svim relevantnim područjima prometne politike, s ciljem poboljšanja i proširenja mogućnosti ulaganja, poboljšanja kretanja robe i putnika, promicanja pomorske i zračne sigurnosti, posebice traganja i spašavanja, borbe protiv piratstva, te šireg zakonodavnog usklađivanja, smanjenja utjecaja prometa na okoliš, te povećanja učinkovitosti svojih prometnih sustava.

2. Suradnjom između stranaka u ovom području nastoji se promicati:

(a) razmjena informacija o njihovim prometnim politikama i praksama, posebno u pogledu gradskog, ruralnog, pomorskog i zračnog prometa, planiranja gradskog prometa, prometne logistike, razvoja javnog prijevoza te međupovezanost i međudjelovanje višenačinskih prometnih mreža;

(b) razmjena informacija o Europskom globalnom sustavu satelitske navigacije (Galileo) prije svega o regulatornim pitanjima, industrijskim pitanjima te pitanjima razvoja tržišta koja su od uzajamnog interesa, putem upotrebe odgovarajućih bilateralnih instrumenata;

(c) zajednička djelovanja u području prometnih usluga putem, između ostalog, provedbe postojećih sporazuma, ispitivanja mogućnosti daljnjeg razvoja odnosa, kao i tehničke i regulatorne suradnje u područjima poput sigurnosti zračne plovidbe, zaštite zračne plovidbe te upravljanja zračnim prometom s ciljem pružanja podrške regulatornoj usklađenosti i uklanjanju prepreka za poslovanje. Na navedenim temeljima, stranke ispituju mogući opseg pojačane suradnje u području civilnog zrakoplovstva;

(d) dijalog u području usluga pomorskog prometa s ciljem neograničenog pristupa međunarodnom pomorskom tržištu i međunarodnoj pomorskoj trgovini na komercijalnoj osnovi, obveze za postupno isključivanje postojećih sustava za rezervaciju tereta, suzdržavanje od uvođenja klauzula o podjeli tereta, uspostavu usluga unutar pomorskog prometa uključujući pomoćne usluge, nacionalni tretman i tretman najpovlaštenije države (MNF) za pristup pomoćnim uslugama i lučke usluge za brodove kojima upravljaju državljani ili poduzeća druge stranke, i pitanja vezana uz usluge prijevoza od vrata do vrata;

(e) provedba sigurnosnih i zaštitnih normi te normi za sprječavanje zagađenja, posebice u pogledu pomorskog i zračnog prometa, u skladu s odgovarajućim međunarodnim konvencijama, uključujući suradnju u okviru odgovarajućih međunarodnih foruma usmjerenu na osiguravanj bolje provedbe međunarodnih propisa. U tu svrhu stranke će promicati tehničku suradnju i pomoć vezano uz pitanja sigurnosti prometa, uključujući traganje i spašavanje, te istraživanje nesreća i nezgoda.

Članak 42.

Energetika

1. Stranke su suglasne pojačati suradnju u energetskom sektoru s ciljem:

(a) diverzificiranja opsrbe energijom radi poboljšanja energetske sigurnosti i razvoja novih inovativnih i obnovljivih oblika energije, uključujući održiva biogoriva i biomasu u skladu uvjetima koji su posebni za pojedinu zemlju, energiju vjetra i solarnu energiju, kao i proizvodnju energije u hidro-centralama, te podržavanja razvoja odgovarajućih političkih okvira za stvaranje povoljnih uvjeta za ulaganja i jednakih uvjeta tržišnog natjecanjau području obnovljive energije i uključivanja u sva odgovarajuća područja politike;

(b) ostvarivanja racionalnog korištenja energije za kojeg doprinos dolazi kako od strane opskrbe tako i od strane potražnje putem promicanja energetske učinkovitosti u proizvodnji, prijevozu, distribuciji i krajnjoj uporabi energije;

(c) poticanja prijenosa tehnologije usmjerenog na proizvodnju i uporabu održive energije;

(d) jačanja izgradnje kapaciteta i olakšavanja ulaganja u tom području na temeljutransparentnih propisa o trgovini i propisa o trgovini nisu diskriminirajući;

(e) bavljenja pitanjem povezanosti između pristupa energetskim uslugama uz dostupne cijene i održivog razvoja.

2. U tu svrhu stranke su suglasne promicati kontakte i zajednička istraživanja te pojačati tehničku pomoć i projekte izgradnje kapaciteta kroz odgovarajuće regionalne forume o čistoj proizvodnji i zaštiti okoliša na obostranu korist stranaka. Obje stranke će ispitati daljnje mogućnosti za pojačanu suradnju u području nuklearne sigurnosti unutar njihovih postojećih zakonodavnih okvira i politika.

Članak 43.

Turizam

1. Vođene Općim etičkim kodeksom u turizmu Svjetske turističke organizacije i načelima održivosti koja se oslanjaju na „proces Lokalnog plana 21.” , stranke nastoje poboljšati razmjenu informacija i uspostaviti najbolju praksu kako bi osigurale uravnotežen i održiv razvoj turizma.

2. Stranke su suglasne razvijati suradnju vezano uz, između ostalog:

(a) očuvanje i povećanje potencijala prirodne i kulturne baštine;

(b) ublažavanje negativnih utjecaja turizma;

(c) jačanje pozitivnih doprinosa turističkog poslovanja na održivi razvoj lokalnih zajednica, između ostalog, razvijajući ekološki turizam i kulturni turizam, istovremeno poštujući integritet i interes lokalnih i autohtonih zajednica;

(d) tehničku pomoć i izgradnju kapaciteta, uključujući programe osposobljavanja za kreatore politika i turističke menadžere;

(e) poticanje turističke industrije, uključujući organizatore putovanja i putničke agencije, na daljnji razvoj bilateralne suradnje, uključujući osposobljavanje.

Članak 44.

Suradnja vezana uz industrijsku politiku te malo i srednje poduzetništvo

Stranke su, vodeći računa o svojim gospodarskim politikama i ciljevima svake od njih, suglasne promicati suradnju u vezi s industrijskom politikom u svim područjima koje ocjene prikladnima, radi unaprijeđenja konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva, između ostalog, kroz:

(a) razmjenu informacija i iskustava o stvaranju pravnog okvira i drugih pretpostavki za malo i srednje poduzetništvo radi poboljšanja njihove konkurentnosti;

(b) promicanje kontakata i razmjene između gospodarskih subjekata, uključujući zajednička ulaganja i uspostavu zajedničkih pothvata i informacijskih mreža posebno kroz postojeće horizontalne programe Unije, koji posebno potiču prijenos programske i strojne tehnologije između partnera, uključujući novu i naprednu tehnologiju;

(c) pružanje informacija i poticanje inovacija i razmjenu dobre prakse za pristup financijskim sredstvima i tržištu, uključujući revizorske i računovodstvene usluge posebno za mala i mikro poduzeća;

(d) olakšavanje i podržavanje odgovarajućih aktivnosti uspostavljenih od strane privatnog sektora i poslovnih udruga stranaka;

(e) promicanje društvene odgovornosti poduzeća i poticanje odgovorne poslovne prakse, uključujući održivu potrošnju i proizvodnju. Ova se suradnja nadopunjava perspektivom potrošača poput informacija o proizvodima i uloge potrošača na tržištu;

(f) provedbu zajedničkih istraživačkih projekata, tehničku pomoć i suradnju vezano uz norme, tehničke propise i postupke ocjenjivanja sukladnosti u odabranim industrijskim područjima, prema međusobnom dogovoru.

Članak 45.

Dijalog o ekonomskoj politici

Stranke su suglasne surađivati pri promicanju razmjene informacija o tržišnim trendovima i politikama svake od njih, te razmjene iskustava u usklađivanju ekonomskih politika u kontekstu regionalne gospodarske suradnje i integracije putem postojećih bilateralnih i multilateralnih mehanizama u područjima od zajedničkog interesa, uključujući dijeljenje informacija o postupku reforme i dokapitalizacije državnih poduzeća u skladu sa zakonima i propisima stranaka.

Članak 46.

Suradnja u području oporezivanja

1. Radi jačanja i razvoja gospodarskih aktivnosti, vodeći pritom računa o potrebi razvoja odgovarajućih zakonodavnih i upravnih okvira, stranke prepoznaju i primjenjuju načela dobrog upravljanja u području oporezivanja te će primjenjivati načela transparentnosti i razmjene informacija u okviru bilateralnih sporazuma o porezima između država članica i Vijetnama. Stranke su pored toga suglasne jačati razmjenu iskustava, dijalog i suradnju radi borbe protiv izbjegavanja poreza i drugih štetnih poreznih praksi.

2. Stranke su suglasne pojačati suradnju u području poreza s ciljem poboljšanja regulatornog i upravnog kapaciteta putem, između ostalog, razmjene iskustava i tehničke pomoći.

3. Stranke potiču djelotvornu provedbu bilateralnih sporazuma o prezima između država članica i Vijetnama i podršku za razmatranje takvih novih sporazuma u budućnosti.

Članak 47.

Suradnja vezana uz financijske usluge

Stranke su suglasne voditi dijalog s ciljem razmjene posebice informacija i iskustava o svojim zakonodavnim okvirima, te pojačati suradnju s ciljem poboljšanja računovodstvenih, revizijskih, nadzornih i zakonodavnih sustava bankarstva, osiguranja i drugih dijelova financijskog sektora putem programa izgradnje kapaciteta u područjima od obostranog interesa.

Članak 48.

Suradnja vezana uz sprječavanje i ublažavanje prirodnih nepogoda

1. Stranke su suglasne surađivati na sprječavanju prirodnih nepogoda i pružanju djelotvornog odgovora na njih radi smanjivanja na najmanju moguću mjeru gubitaka u obliku ljudskih života, imovine, prirodnih resursa, okoliša i kulturne baštine, te radi uključivanja smanjenja rizika od nepogoda u sve sektore i područja intervencije na nacionalnim i lokalnim razinama.

2. Na tim temeljima, stranke su suglasne s:

(a) dijeljenjem informacija o nadzoru, ocjenjivanju, predviđanju i pružanju ranog upozorenja o prirodnim nepogodama;

(b) jačanjem kapaciteta putem dijeljenja iskustva, najbolje prakse u području sprječavanje i ublažavanje prirodnih nepogoda;

(c) međusobnim podržavanjem u tehnologiji, specijaliziranoj opremi i materijalima koji su potrebni za upravljanje nepogodama i odgovore u slučaju hitnosti;

(d) jačanjem dijaloga među tijelima stranaka koja su nadležna za upravljanje prirodnim nepogodama i odaziv u slučaju hitnosti radi pružanja podrške suradnji i jačanja suradnje u ovom području.

Članak 49.

Urbanističko i regionalno planiranje te razvoj

1. Stranke su suglasne promicati suradnju i partnerstvo u ovom području, priznajući ulogu urbanističkog i regionalnog planiranja te razvoja pri nastojanjima za gospodarski rast, smanjenje siromaštva i održivi razvoj.

2. Suradnja vezana uz urbanističko i regionalno planiranje te razvoj može imati sljedeće oblike:

(a) razmjena iskustava u rješavanju pitanja povezanih s održivim urbanističkim i regionalnim planiranjem te razvojem, uključujući:

— politike koje se bave urbanističkim planiranjem i povezanom infrastrukturom, regionalnim planiranjem i širenjem gradova, očuvanjem i razvojem povijesnih gradskih naselja;

— izgradnju gradskih mreža uz sudjelovanje središnje i lokalne uprave uključujući općine, udruženja i NVO-ve, agencije, ugovaratelje i strukovna udruženja;

— upravljanje arhitekturom, planiranjem i proširenjem gradskog prostora uz korištenje alata Zemljopisnog informacijskog sustava (ZIS);

— planiranje i razvoj gradskih centara i obnovu gradskih jezgri te planiranje okoliša na gradskim područjima;

— odnose grad-selo;

— razvoj gradske tehničke infrastrukture, uključujući sanaciju i poboljšanje gradskog vodoopskrbnog sustava, izgradnju sustava za obradu otpadnih voda i sustava za obradu krutog otpada, zaštitu okoliša i gradski krajobraza;

(b) podržavanje u osposobljavanju i izgradnji kapaciteta za upravitelje na središnjoj, regionalnoj i lokalnoj razini u regionalnom planiranju i urbanizmu, upravljanju arhitekturom i arhitektonskom baštinom;

(c) suradnja u okviru odgovarajućih međunarodnih organizacija poput UN-HABITAT-a i Svjetskog gradskog foruma putem zajedničkih istraživačkih programa i organizacije radionica i seminara za razmjenu informacija i iskustava u urbanističkom planiranju i razvoju, uključujući širenje grada, projektiranje grada, iskorištavanje građevinskog zemljišta i razvoj tehničke infrastrukture.

3. Stranke su suglasne pojačati suradnju, dijeliti iskustvo i informacije među svojim regionalnim i gradskim tijelima radi rješavanja složenih gradskih problema promicanjem održivog razvoja.

Članak 50.

Rad, zapošljavanje i socijalna pitanja

1. Stranke su suglasne pojačati suradnju u području rada, zapošljavanja i socijalnih pitanja, uključujući suradnju vezanu uz rad, regionalnu i socijalnu koheziju, sigurnost i zdravstvenu zaštitu na radu, jednakost spolova, razvoj cjeloživotnih vještina, razvoj ljudskih potencijala, međunarodnu migraciju i dostojanstveni rad, socijalnu sigurnost s ciljem jačanja socijalne dimenzije globalizacije.

2. Stranke ponovno potvrđuju potrebu podržavanja procesa globalizacije koji je koristan za sve te promicanja punog i produktivnog zapošljavanja i dostojanstvenog rada kao ključnog elementa održivog razvoja i smanjenja siromaštva, kako je potvrđeno Rezolucijom 60/01 Opće skupštine Ujedinjenih naroda i Ministarskom deklaracijom na visokoj razini Gospodarskog i socijalnog vijeća UN-a iz srpnja 2006. Suradnja između dviju stranaka usklađena je s karakteristikama svake od njih i s različitom prirodom njihovih gospodarskih i socijalnih okolnosti te uzima u obzir te karakteristike i okolnosti.

3. Stranke ponovno potvrđuju svoju posvećenost poštovanju, promicanju i ostvarivanju međunarodno priznatih standarda rada, kako su utvrđeni u konvencijama Međunarodne organizacije rada (ILO) kojih su one stranke i na koje se ukazuje u Deklaraciji o temeljnim pravima i načelima na radu ILO-a. Stranke su suglasne surađivati i pružati tehničku pomoć s ciljem promicanja ratifikacije međunarodno priznatih radnih standarda na odgovarajući način i djelotvorno primjenjivati standarde rada koje su ratificirale stranke.

4. U skladu sa zakonima, uvjetima i postupcima primjenjivima u zemlji domaćinu te odgovarajućim međunarodnim ugovorima i konvencijama kojih su stranke, stranke imaju cilj osigurati da pri postupanju prema državljanima druge stranke koji su zakonito zaposleni na državnom području zemlje domaćina nema diskriminacije na temelju državljanstva, u pogledu, između ostalog, uvjeta rada, plaće i otkaza u usporedbi s uvjetima koji se primjenjuju na državljane trećih zemalja.

5. Oblici suradnje mogu uključivati posebne programe i projekte, prema međusobnom dogovoru, kao i izgradnju kapaciteta, razmjenu politika i inicijativa o temama od zajedničkog interesa na bilateralnoj ili multilateralnoj razini, poput onih na razini ASEM-a, EU- ASEAN-a i ILO-a.

Članak 51.

Statistika

1. Stranke su suglasne poticati suradnju vezanu uz usklađivanje i razvoj statističkih metoda uključujući prikupljanje, obradu, analizu i širenje statistike.

2. U tu svrhu stranke su suglasne jačati suradnju, uključujući kroz regionalne i međunarodne forume, izgradnjom kapaciteta i drugih projekata tehničke pomoći, uključujući osiguravanje modernnih statističkih programskih osnova, s ciljem poboljšanja kvalitete statistike.

GLAVA VII.

INSTITUCIONALNI OKVIR

Članak 52.

Zajednički odbor

1. Stranke su suglasne osnovati Zajednički odbor koji se sastoji od predstavnika obaju strana na najvišoj mogućoj razini i čije su zadaće:

(a) osigurati ispravno funkcioniranje i provedbu ovog Sporazuma;

(b) utvrditi prioritete u vezi s ciljevima ovog Sporazuma;

(c) nadzirati razvoj sveobuhvatnog odnosa između stranaka i dati preporuke za promicanje ciljeva ovog Sporazuma;

(d) zahtijevati, prema potrebi, podatke od odbora ili drugih tijela uspostavljenih u okviru drugih sporazuma između stranaka te razmotriti sva izvješća koja su ona podnijela;

(e) razmjenjivati mišljenja i davati prijedloge o pitanjima od zajedničkog interesa, uključujući buduća djelovanja i sredstva dostupna za njihovu provedbu;

(f) rješavati sporove o povezane s primjenom ili tumačenjem ovog Sporazuma;

(g) ispitati sve informacije koje je stranka iznijela u pogledu ispunjavanja obveza i održati savjetovanja s drugom strankom radi traženja rješenja koje je prihvatljivo objema strankama u skladu s člankom 57.

2. Zajednički odbor uobičajeno se sastaje najmanje jednom godišnje, u Hanoiu i Bruxellesu naizmjence, na datum koji treba utvrditi sporazumno. Stranke mogu sporazumno sazvati i izvanredne sastanke Zajedničkog odbora. Zajedničkim odborom naizmjence predsjeda svaka stranka. Dnevni red sastanaka Zajedničkog odbora sporazumno utvrđuju stranke.

3. Zajednički odbor uspostavlja pododbore i specijalizirane radne skupine kako bi mu oni pružali pomoć u obavljanju njegovih zadaća. Ti pododbori i radne skupine podnose detaljna izvješća o svojim aktivnostima Zajedničkom odboru na svakom njegovom sastanku.

4. Stranke su suglasne da među zadaće Zajedničkog odbora spada i osiguravanje pravilnog funkcioniranja svih sektorskih sporazuma ili protokola koji su sklopljeni ili trebaju biti sklopljeni između stranaka.

5. Zajednički odbor donosi svoj poslovnik.

GLAVA VIII.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 53.

Sredstva za suradnju

1. Stranke su suglasne staviti na raspolaganje odgovarajuća sredstva, uključujući financijska sredstva, u onoj mjeri u kojoj to dopuštaju resursi i propisi svake od stranaka, radi ispunjavanja ciljeva suradnje određenih u ovom Sporazumu.

2. Stranke potiču Europsku investicijsku banku (EIB) da nastavi svoje djelovanje u Vijetnamu u skladu sa svojim postupcima i kriterijima za financiranje.

Članak 54.

Klauzula o budućem razvoju

1. Stranke mogu, obostranim pristankom proširiti područje primjene ovog Sporazuma, s ciljem jačanja razine suradnje, uključujući njegovu dopunu pomoću sporazuma ili protokola o posebnim sektorima ili aktivnostima. Takvi posebni sporazumi predstavljaju sastavni dio cjelokupnih bilateralnih odnosa na koje se primjenjuje ovaj Sporazum i tvore dio zajedničkog institucionalnog okvira.

2. U pogledu provedbe ovog Sporazuma, svaka stranka može podnijeti prijedlog za proširenje područja primjene suradnje, vodeći računa o iskustvu stečenom u njegovoj primjeni.

Članak 55.

Drugi sporazumi

1. Ne dovodeći u pitanje odgovarajuće odredbe Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o funkcioniranju Europske unije, ni ovaj Sporazum ni djelovanja poduzeta na osnovu njega ne utječu na ovlasti država članica da poduzmu aktivnosti bilateralne suradnje s Vijetnamom ili da sklope, prema potrebi, nove sporazume o partnerstvu i suradnji s Vijetnamom.

2. Ovaj Sporazum ne utječe na primjenu ili provedbu obveza koje je svaka od stranaka pruzela u odnosu na treće stranke.

3. Postojeći sporazumi u određenim područjima suradnje koja ulaze u područje primjene ovog Sporazuma smatraju se sastavnim dijelom cjelokupnih bilateralnih odnosa na koje se primjenjuje ovaj Sporazum i dijelom zajedničkog institucionalnog okvira.

Članak 56.

Primjena i tumačenje Sporazuma

1. Svaka stranka može se obratiti Zajedničkom odboru u slučaju različitih mišljenja o primjeni ili tumačenju ovog Sporazuma.

2. Zajednički odbor može riješiti pitanja putem preporuke.

Članak 57.

Ispunjavanje obveza

1. Stranke poduzimaju sve opće ili posebne mjere potrebne za ispunjavanje svojih obveza prema ovom Sporazumu te osiguravaju da te mjere budu usklađene s ciljevima i svrhama utvrđenima u ovom Sporazumu.

2. Ako jedna stranka smatra da je druga stranka propustila ispuniti obvezu prema ovom Sporazumu, ona može poduzeti odgovarajuće mjere.

3. Prije poduzimanja odgovarajućih mjeran, osim u slučajevima bitne povrede Sporazuma, stranka Zajedničkom odboru pruža sve relevantne informacije koje su potrebne za temeljitog ispitivanje stanja s ciljem pronalaženja rješenja prihvatljivog za obje stranke.

4. Stranke su suglasne da za potrebe ispravnog tumačenja i praktične primjene ovog Sporazuma pojam „odgovarajuće mjere" iz članka 57. stavka 2. znači mjere poduzete u skladu s međunarodnim pravom koje su razmjerne neispunjavanju obveza prema ovom Sporazumu. Pri odabiru mjera, prednost se mora dati onima koje najmanje ometaju funkcioniranje ovog Sporazuma. O navedenim mjerama odmah se obavješćuje druga stranka i one su predmet redovitih savjetovanja u okviru Zajedničkog odbora, ako druga stranka to zahtijeva.

Članak 58.

Olakšice

Kako bi olakšale suradnju u okviru ovog Sporazuma obje su stranke suglasne dodijeliti odgovarajuće olakšice dužnosnicima i stručnjacima uključenim u provedbu suradnje radi obavljanja njihovih funkcija, u skladu s unutarnjim pravilima i propisima obaju stranaka.

Članak 59.

Izjave

Izjave priložene ovom Sporazumu čine njegov sastavni dio.

Članak 60.

Teritorijalna primjena

Ovaj se Sporazum primjenjuje na područje na kojem se primjenjuje Ugovor o Europskoj uniji, pod uvjetima utvrđenima tim Ugovorom, s jedne strane i na državno područje Socijalističke Republike Vijetnam, s druge strane.

Članak 61.

Definicija stranaka

Za potrebe ovog Sporazuma, pojam „stranke" označava Uniju ili njezine države članice, odnosno Uniju i njezine države članice u skladu s njihovim ovlastima, s jedne strane i Socijalističku Republiku Vijetnam, s druge strane.

Članak 62.

Nacionalna sigurnost i otkrivanje informacija

Ništa u ovom Sporazumu ne smije se tumačiti na način da se od stranke zahtijeva pružanje informacija čije otkrivanje ta stranka smatra protivnim svojim bitnim sigurnosnim interesima.

Članak 63.

Stupanje na snagu i trajanje

1. Ovaj Sporazum stupa na snagu prvoga dana mjeseca koji slijedi nakon datuma kada je posljednja stranka obavijestila drugu stranku da su okončani pravni postupci potrebni u tu svrhu.

2. Ovaj Sporazum vrijedi tijekomrazdoblja od pet godina. On se automatski produljuje za naredna razdoblja od godinu dana, osim ako jedna od stranaka obavijesti drugu pisanim putem o svojoj namjeri da ne produlji ovaj Sporazum šest mjeseci prije kraja bilo kojeg narednog jednogodišnjeg razdoblja.

3. Za svaku izmjenu ovog Sporazuma potreban je dogovor između stranaka. Izmjena proizvodi učinke tek nakon je što potonja stranka obavijestila drugu stranku da su okončane sve potrebne formalnosti.

4. Stranka može otkazati ovaj Sporazum pisanom obaviješću o otkazu drugoj stranci. Otkaz proizvodi učinke šest mjeseci nakon što druga stranka primi obavijest o otkazu.

Članak 64.

Obavijesti

Obavijesti u skladu s člankom 63. upućuju se Glavnom tajništvu Vijeća Europske unije, odnosno Ministarstvu vanjskih poslova Vijetnama.

Članak 65.

Vjerodostojan tekst

Ovaj je Sporazum sastavljen u dva primjerka, na bugarskom, češkom, danskom, engleskom, estonskom, finskom, francuskom, grčkom,, latvijskom, litavskom, mađarskom, malteškom, nizozemskom, njemačkom, poljskom, portugalskom, rumunjskom, slovačkom, slovenskom, španjolskom, švedskom, talijanskom i vijetnamskom jeziku, pri čemu je svaki od tih tekстova jednako vjerodostojan.

Съставено в Брюксел на двадесет и седми юни две хиляди и дванадесета година.

Hecho en Bruselas, el veintisiete de junio de dos mil doce.

V Bruselu dne dvacátého sedmého června dva tisíce dvanáct.

Udfærdiget i Bruxelles den syvogtyvende juni to tusind og tolv.

Geschehen zu Brüssel am siebenundzwanzigsten Juni zweitausendzwölf.

Kahe tuhande kaheteistkümnenda aasta juunikuu kahekümne seitsmendal päeval Brüsselis.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις είκοσι εφτά Ιουνίου δύο χιλιάδες δώδεκα.

Done at Brussels on the twenty-seventh day of June in the year two thousand and twelve.

Fait à Bruxelles, le vingt-sept juin deux mille douze.

Fatto a Bruxelles, addì ventisette giugno duemiladodici.

Briselē, divi tūkstoši divpadsmitā gada divdesmit septītajā jūnijā.

Priimta du tūkstančiai dvyliktų metų birželio dvidešimt septintą dieną Briuselyje.

Kelt Brüsszelben, a kétezer-tizenkettedik év június havának huszonhetedik napján.

Magħmul fi Brussell, fis-sebgħa u għoxrin jum ta' Ġunju tas-sena elfejn u tnax.

Gedaan te Brussel, de zevenentwintigste juni tweeduizend twaalf.

Sporządzono w Brukseli dnia dwudziestego siódmego czerwca roku dwa tysiące dwunastego.

Feito em Bruxelas, em vinte e sete de junho de dois mil e doze.

Întocmit la Bruxelles la douăzeci și șapte iunie două mii doisprezece.

V Bruseli dňa dvadsiateho siedmeho júna dvetisícdvanásť.

V Bruslju, dne sedemindvajsetega junija leta dva tisoč dvanajst.

Tehty Brysselissä kahdentenakymmenentenäseitsemäntenä päivänä kesäkuuta vuonna kaksituhattakaksitoista.

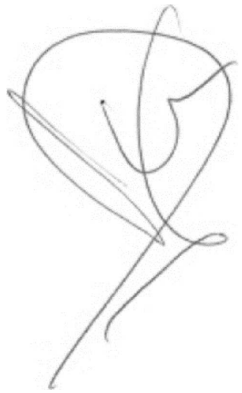
Som skedde i Bryssel den tjugosjunde juni tjugohundratolv.

Làm tại Brúc-xen, ngày hai mươi bảy tháng Sáu năm hai nghìn mười hai.

Voor het Koninkrijk België

Pour le Royaume de Belgique

Für das Königreich Belgien

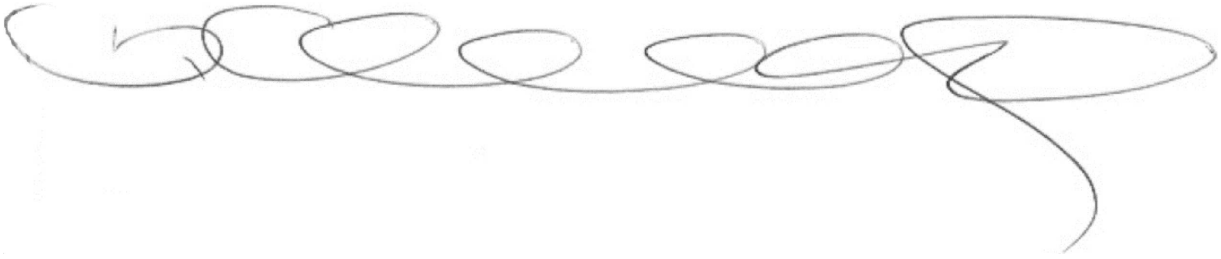

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

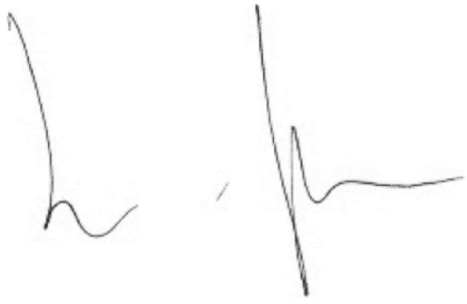
За Република България

Za Českou republiku

For Kongeriget Danmark

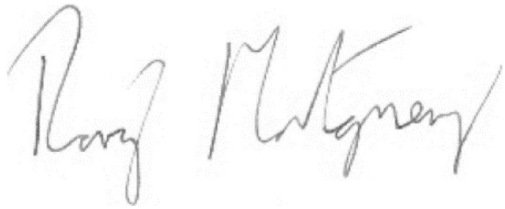
Für die Bundesrepublik Deutschland

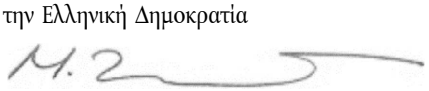
Eesti Vabariigi nimel

Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

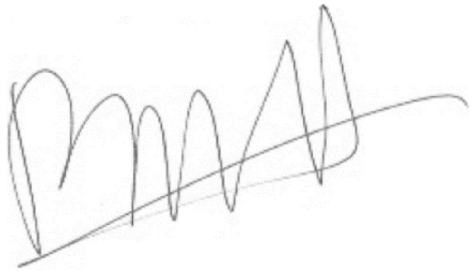
Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

Pour la République française

Per la Repubblica italiana

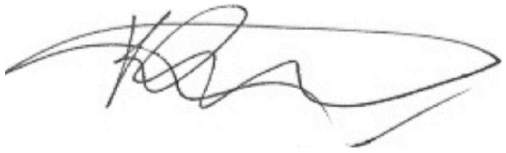
Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Latvijas Republikas vārdā –

Lietuvos Respublikos vardu

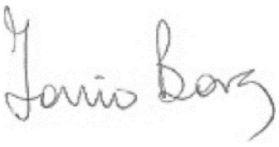
Pour le Grand-Duché de Luxembourg

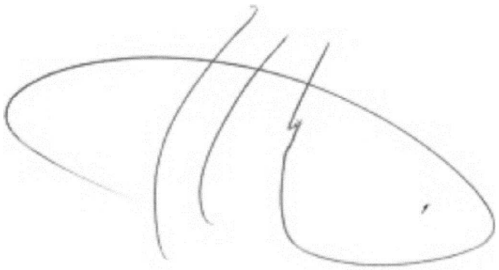
A Magyar Köztársaság részéről

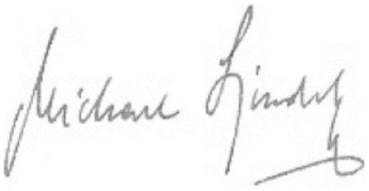
Ghal Malta

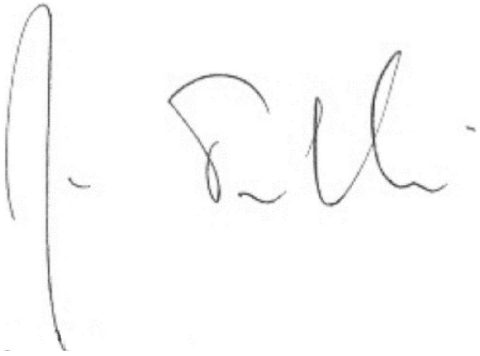
Voor het Koninkrijk der Nederlanden

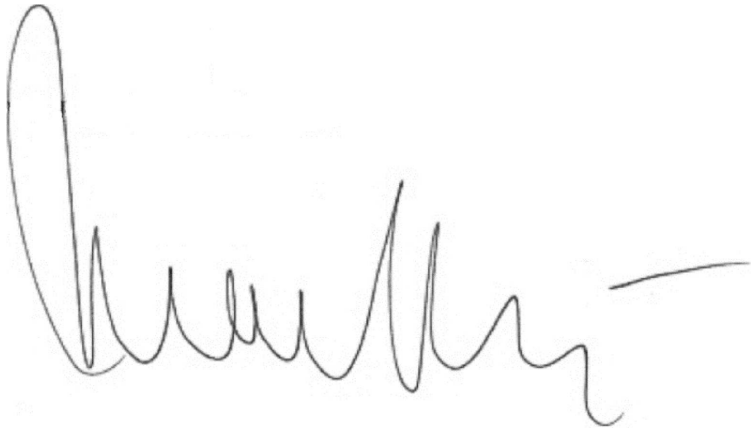
Für die Republik Österreich

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Pela República Portuguesa

Pentru România

Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

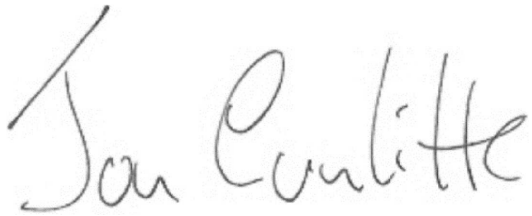
Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland

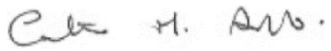
För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen

Thay mặt nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam

PRILOG

ZAJEDNIČKA IZJAVA O STATUSU TRŽIŠNOG GOSPODARSTVA

Stranke pojačavaju suradnju usmjerenu prema ranom priznavanju statusa tržišnog gospodarstva Vijetnamu što je prije moguće, pridržavajući se odgovarajućih postupaka.

JEDNOSTRANA IZJAVA EUROPSKE UNIJE, O OPĆEM SUSTAVU POVLASTICA (GSP)

Europska Unija prepoznaje znatnu važnost GSP-a za razvoj trgovine te dalje surađuje putem, između ostalog, dijaloga, razmjena i aktivnosti izgradnje kapaciteta, s ciljem osiguravanja optimalnog korištenja sustava od strane Vijetnama u skladu s odgovarajućim postupcima stranaka i trgovinskom politikom EU-a koja se stalno mijenja.

ZAJEDNIČKA IZJAVA O ČLANKU 24. (SURADNJA VEZANA UZ SPRJEČAVANJE PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORIZMA)

Stranke su suglasne da će Zajednički odbor utvrditi popis nadležnih tijela odgovornih za razmjenu relevantnnih informacija u skladu s ovim člankom.

ZAJEDNIČKA IZJAVA O ČLANKU 57. (ISPUNJAVANJE OBVEZA)

Stranke su suglasne da se za potrebe ispravnog tumačenja i praktične primjene ovog Sporazuma pojam „bitna povreda Sporazuma" iz članka 57. stavka 3., u skladu s člankom 60. stavkom 3. Bečke konvencije o pravu ugovora iz 1969. („Bečka konvencija"), sastoji od:

(a) odbacivanja Sporazuma koje nije dopušteno prema Bečkoj konvenciji; ili

(b) povrede bitnog elementa Sporazuma, kako je opisano u članku 1. stavcima 1. i 2. te u članku 8.

U slučajevima bitne povrede Sporazuma, drugu se stranku odmah obavješćuje o mjeri. Na zahtjev druge stranke Zajednički odbor održava hitno savjetovanje u roku od najviše 30 dana radi temeljitog ispitivanja svih aspekata mjere ili osnove za mjeru, s ciljem pronalaženja rješenja prihvatljivog za obje stranke.